

Spis treści

Wykaz skrótów	XI
Wykaz literatury	XV
Ważniejsze strony internetowe	XXI
Przedmowa	XXIII

I. Część ogólna

Rozdział I. Rozważania ogólne	3
§ 1. Organizacja międzynarodowa, prawo organizacji międzynarodowych – definicje	3
§ 2. Klasyfikacja organizacji międzynarodowych	4
1. Organizacje rządowe, pozarządowe i mieszane	4
2. Organizacje globalne i partykularne	6
3. Organizacje ogólne i wyspecjalizowane	7
4. Organizacje otwarte, półotwarte i zamknięte	8
5. Organizacje tradycyjne i ponadpaństwowe	9
6. Organizacje koordynujące i integrujące	9
7. Inne podziały organizacji międzynarodowych	9
§ 3. Organizacja międzynarodowa – uczestnik społeczności międzynarodowej	10
§ 4. Organizacja międzynarodowa – podmiot prawa międzynarodowego	11
§ 5. Utworzenie organizacji międzynarodowej	13
§ 6. Struktura organizacji międzynarodowych	15
§ 7. Osoby fizyczne w organizacjach międzynarodowych	16
Rozdział II. Uchwały organizacji międzynarodowych	18
§ 8. Źródła prawa międzynarodowego	18
§ 9. Miękkie prawo międzynarodowe	24
Rozdział III. II Konwencja wiedeńska o prawie traktatów z 1986 r.	26
§ 10. Prawo traktatów	26
§ 11. Definicja traktatu, zdolność do zawierania traktatów	28
§ 12. Sposoby zawarcia traktatu	29
1. Rokowania (negocjacje/pertraktacje)	29
2. Ustalenie autentyczności tekstu / paraflowanie	30
3. Podpisanie/wymiana dokumentów stanowiących traktat	30
4. Przyjęcie umowy	31
§ 13. Zastrzeżenia	33
§ 14. Stosowanie traktatu w czasie i w przestrzeni	35

§ 15. Interpretacja traktatu	35
§ 16. Obowiązek nieudaremniania traktatu, <i>pacta sunt servanda</i>	37
§ 17. Umowy a państwa i organizacje międzynarodowe niebędące stronami	38
§ 18. Nieważność traktatu	39
§ 19. Wygaśnięcie traktatu	41
Rozdział IV. Sukcesja członkostwa w organizacjach międzynarodowych	44
Rozdział V. Zarys historii organizacji międzynarodowych	49
§ 20. Wybrane historyczne koncepcje współpracy międzynarodowej oraz współczesne teorie organizacji międzynarodowych	50
1. Wybrane historyczne koncepcje współpracy międzynarodowej	50
2. Współczesne teorie organizacji międzynarodowych	52
§ 21. Uwarunkowania i fazy rozwoju organizacji międzynarodowych	54
1. Uwarunkowania rozwoju organizacji międzynarodowych na przestrzeni wieków	54
2. Historyczny rozwój organizacji międzynarodowych jako instytucji międzynarodowych	55
§ 22. Rozwój pozarządowych międzynarodowych organizacji	59
§ 23. Wnioski z historii: wyzwania stojące przed współczesnymi organizacjami międzynarodowymi	61
II. Część szczegółowa	
Rozdział I. ONZ – organizacja uniwersalna	65
§ 24. ONZ – charakterystyka ogólna	66
§ 25. Organy główne ONZ	71
1. Zgromadzenie Ogólne	71
2. Rada Bezpieczeństwa	72
2.1. Zakaz użycia siły na tle postanowień KNZ	77
3. Rada Gospodarcza i Społeczna	78
4. Rada Powiernicza	79
5. Sekretariat	79
6. Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości	80
§ 26. Organy pomocnicze w systemie ONZ	84
§ 27. Organizacje wyspecjalizowane ONZ	98
1. Międzynarodowa Organizacja Pracy	98
2. Światowa Organizacja Zdrowia	100
3. Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury	102
4. Organizacja do Spraw Wyżywienia i Rolnictwa	104
5. Światowa Organizacja Meteorologiczna	106
6. Międzynarodowy Związek Telekomunikacyjny	107
7. Powszechny Związek Pocztowy	109
8. Międzynarodowa Organizacja Morska	110
9. Organizacja Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego	111
10. Światowa Organizacja Własności Intelektualnej	112
11. Organizacja Narodów Zjednoczonych do Spraw Rozwoju Przemysłowego	113

12. Międzynarodowy Fundusz Rozwoju Rolnictwa	114
13. Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej	114
14. Światowa Organizacja Turystyki	115
Rozdział II. Unia Europejska	117
§ 28. Prawo europejskie – definicja i zasady	117
§ 29. Pierwotne prawo wspólnotowe i unijne – rozwój	119
1. Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Węgla i Stali (TEWWiS) ...	121
2. Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (TEWEA) i Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą (TEWG)	122
3. Zunifikowanie instytucji Wspólnot – Konwencja o pewnych instytucjach wspólnych dla Wspólnot Europejskich, Traktat o fuzji instytucji	123
4. Jednolity akt europejski	123
5. Traktat o Unii Europejskiej	123
6. Traktat amsterdamski	126
7. Traktat nicejski	128
8. Konstytucja europejska	128
9. Traktat z Lizbony	129
§ 30. Unia Europejska – charakterystyka	131
1. Wertykalny i horyzontalny rozwój UE	131
2. Unia Europejska – opis, definicja	132
3. Unia Europejska – organy	133
4. Unia Europejska po wejściu w życie Traktatu z Lizbony	136
§ 31. Pochodne prawo wspólnotowe i unijne	139
Rozdział III. Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego	142
§ 32. Zagadnienia wprowadzające	143
§ 33. Geneza, cele i zasady działania Paktu	146
1. Powstanie NATO	146
2. Cele i zasady działania NATO	147
§ 34. Struktura Paktu	150
1. Struktury polityczne	150
2. Struktury wojskowe	153
3. Członkostwo w NATO	157
4. Struktury partnerstwa i współpracy z NATO	159
§ 35. Działalność Paktu w okresie postzimnowojennym	167
1. Transformacja NATO	167
2. Reagowanie na nowe zagrożenia w dziedzinie bezpieczeństwa	168
3. Rola NATO w operacjach pokojowych/operacjach wspierania pokoju	173
4. Obowiązek przestrzegania i stosowania międzynarodowego prawa humanitarnego w operacjach prowadzonych przez NATO	181
5. Pozostałe obszary działalności	187
Rozdział IV. Wybrane pozawspólnotowe/pozaunijne organizacje europejskie	189
§ 36. Rada Europy	191
1. Informacje ogólne	191
2. Struktura i akty prawne Rady Europy	193

3. Europejska Konwencja Praw Człowieka i Europejski Trybunał Praw Człowieka	198
§ 37. Wybrane orzecznictwo ETPC	202
§ 38. Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie	227
1. „Proces helsiński” – geneza i rozwój historyczny	227
2. Podmiotowość prawna OBWE	230
3. Zakres działalności OBWE	232
4. Struktura instytucjonalna OBWE	236
Rozdział V. Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża	242
§ 39. Rys historyczny	243
§ 40. Podstawy prawne działalności i charakter prawny MKCK	246
§ 41. Struktura MKCK	249
§ 42. Cele i zasady działania MKCK	251
§ 43. Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża a Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycza	259
Rozdział VI. Wybrane pozaeuropejskie organizacje regionalne o charakterze ogólnym	270
§ 44. Zagadnienia wprowadzające	271
§ 45. Organizacja Państw Amerykańskich	272
1. Geneza, cele i zasady działania Organizacji Państw Amerykańskich	272
2. Struktura Organizacji Państw Amerykańskich	276
3. Zakres działalności Organizacji Państw Amerykańskich	282
§ 46. Organizacja Jedności Afrykańskiej/Unia Afrykańska	297
1. Organizacja Jedności Afrykańskiej – ogólna charakterystyka	297
2. Geneza, cele i zasady działania Unii Afrykańskiej	302
3. Struktura Unii Afrykańskiej	306
4. Zakres działalności Unii Afrykańskiej	315
§ 47. Liga Państw Arabskich	325
1. Geneza, cele i zasady działania Ligi Państw Arabskich	325
2. Struktura Ligi Państw Arabskich	326
3. Zakres działalności Ligi Państw Arabskich	329
Rozdział VII. Wybrane międzynarodowe organizacje gospodarczo-finansowe	337
§ 48. Zagadnienia wprowadzające	337
§ 49. Światowa Organizacja Handlu (WTO)	338
1. Geneza, cele i zasady działania WTO	338
2. Struktura organizacyjna WTO	340
§ 50. Międzynarodowy Fundusz Walutowy	342
1. Geneza, cele i zasady działania MFW	342
2. Struktura organizacyjna MFW	343
§ 51. Bank Światowy	345
1. Geneza, cele i zasady działania Banku Światowego	345
2. Grupa Banku Światowego	346
Rozdział VIII. Amnesty International i Greenpeace jako wiodące przykłady międzynarodowych organizacji pozarządowych	349

§ 52. <i>Amnesty International</i>	349
1. Rys historyczny	349
2. Cele i zasady działania <i>Amnesty International</i>	356
3. Struktura <i>Amnesty International</i>	359
§ 53. <i>Greenpeace</i>	366
1. Rys historyczny	366
2. Cele i zasady działania <i>Greenpeace</i>	370
3. Struktura <i>Greenpeace</i>	372
Rozdział IX. Inne wybrane pozarządowe organizacje międzynarodowe	376
§ 54. Uwagi wstępne	376
§ 55. <i>Rotary International</i>	377
1. Rys historyczny	377
2. Cele i zasady działania <i>Rotary International</i>	379
3. Struktura <i>Rotary International</i>	380
§ 56. <i>Human Rights Watch</i>	382
1. Rys historyczny	382
2. Cele i zasady działania <i>Human Rights Watch</i>	383
3. Struktura <i>Human Rights Watch</i>	384
§ 57. Międzynarodowa Rada Nauki (<i>International Council for Science, ICSU</i>)	385
1. Rys historyczny	385
2. Cele i zasady działania Międzynarodowej Rady Nauki	385
3. Struktura Międzynarodowej Rady Nauki	386
§ 58. Międzynarodowe Towarzystwo Nauk Politycznych (<i>International Political Science Association, IPSA</i>)	387
1. Rys historyczny	387
2. Cele i zasady działania Międzynarodowego Towarzystwa Nauk Politycznych	387
3. Struktura Międzynarodowego Towarzystwa Nauk Politycznych	388
§ 59. Podsumowanie	388
III. Gry edukacyjne	
Gra „Dyplo-mata”	393
Gra „Zostań królem organizacji międzynarodowych”	425
Indeks rzeczowy	465